

חבונה או כניעה לסחסנות?

„מלחמות היהודים“ על המטוס החטוף

להטוף נגד "ישראלי" - להנחת מהלומת מוות על תנועת התיירות ל"ישראל", להבריה נוסעים מחברת אל-על"ו "לגורר את ישראל לפעולות תגמול רחבת היקף שתסבך אותה במלחמה חדשה!" - אלה היו המטרות המשוערות של שלושת אנשי המחתרת הפלסטינאים, שהטפו את מר טוס אל-על ואילצו את צוותו לנחות ב"אלג'יר.

השבוע, שעה שהמטוס, צוותו ואחרוני נוסעיו נחתו בשלום בישראל, הסתבר כי אף אחת ממטרות אלה לא הושגה. לעומת זאת השינוי החוטפים מטרה אחרת, אליה לא התכוונו ולא ציפו כלל. הם גרמו לקיטוב קיצוני בין מחנה היונים למחנה הניצים ב"ממשלת ישראל. כתוצאה מכך הם גם הביאו לבידודו הכמעט מוחלט ולהרחקתו מהכרעות מדיניות של הנץ הראשי בממשלת ישראל, שר הביטחון משה דיין.

המטוס החטוף לא הצליח לשמש נשק ב"י

ידיהם של אירגוני הטיור הערביים, גם לא בידי ממשלת אלג'יריה. אבל הוא היווה נשק מכריע ב"מלחמות היהודים" המתנהלות מאז מלחמת ששת הימים.

★ ★ ★

אשכול הכריע

מזן קצר אחרי חטיפת המטוס עמדו ב"פני ממשלת ישראל כמה אפשרויות תגור בה. דעת הקהל בישראל, שסבלה מהלומה מוראלית כבדה מעצם חטיפת המטוס, סייעה למחנה הניצים בממשלה.

בעד ונגד השימוש בכוח

לעומת משה דיין, הסתמך בוויכוח זה שר החוץ אבא אבן כסמל מחנה המתנגדים ל"פעולות תגמול ודוגלים בפעולה דיפרומטית בינלאומית. הנימוקים העיקריים בעד הפיתרון הדיפלומטי החלקי, ובעד המחווה העומדת במרכזו של פיתרון זה:

- על-ידי השלמתה עם מעשה החטיפה העמרי דה אלג'יריה את עצמה באור עגום בעיני העולם, ויחד איתה שאר מדינות ערב שהצדיקו את ה"חטיפה". לעומת זאת הופיעה ישראל - זו הפעם הראשונה מזה זמן רב - כבעלת צדק תרבותית, העומדת מול שודדי אוויר ופורצי חוק בינלאומי. כרגע שישראל תבצע פעולות תגמול מקבילה - תוריד עצמה לרמת אירגוני הטיור ואלג'יריה.
- על-ידי פנייתה למוסדות העולם, הצליחה ישראל לגייס לצידה את מוכרי הא"ם, ממשלות רבות, וכן את אירגון החייסים הבינלאומי. ה"דעות" זו חשובה מאוד גם מבחינה מדינית כללית.
- אין כל ביטחון שפעולות תגמול - אפילו מוצלחת ביותר - אימנם תבטיח את שיחזורם המהיר של המטוס ונוסעיו. פעולה כזאת יכולה להחניף לגאוונה הלאומית, אבל אין בה פיתרון לבעייה.
- לישראל חשובים 12 החטופים הרבה יותר ממיספר מקביל של טורוריסטים כלואים. איש לא יפרש את הסכמתה לתשלום כופר כסימנייה חולשה. הערבים - והעולם בכללו - ימשיכו לכבד את כוחיה הרותעה של צה"ל גם לאחר המחווה.

בוויכוח הגדול שהתנהל הסתמך משה דיין כסמל ה"עמדה הנוקשה, הגורסת הפעלת עוצמתה של ישראל בתגובה על חטיפת המטוס. ואלה הנימוקים העיקריים שהושמעו בעד הקו התקיף שיהיה עלינו לאחוז בו:

- בטחונה של ישראל מושתת על כוחיה הרותעה שלה. כדי לשמור על אמינות העקרון הזה יצא צה"ל למלחמת ששת הימים. חיובים להפגין את כוחיה הרותעה גם לגבי פעולות הטיור לסוגיין הקן, ובכלל זה פעולות החטיפה.
- אם לא תבוא פעולות תגמול ישראלית, מות"אמת למיקרה המסויים הזה, תגבר העותם של אירגוני הטיור. אתמול חטפו מטוס בשמיים, מחר יכולים לחטוף אישים ישראלים בחו"ל, ומחרתיים סתם אזרחים בשטח ישראל - כנברי ערובה.
- מתן תמורה כלשהי לערבים, עבור שיחזור המטוס ואנשיו, כמוה ככניעה לסחסנות. אם אירגוני הטיור יראו שהצליחו פעם אחת - יהפכו את חטיפת בנייה הערובה לשיטה קבועה והרת"אסוף.
- התגובה צריכה להיות מופנית לא רק אל אירגוני הטיור ואלג'יריה, אלא גם אל הארצות הנותנות גיבוי לאירגונים אלה - ובראשן מצריות - כדי להוכיח למנהיגיהן שתמיכה כזו תעלה להם ביוקר.

אל דאגתו של אשכול מפני החרפת דמותה התוקפנית של ישראל בדעת הקהל העולמית נוסף ה"חשש מפני הצגה חוזרת של משה דיין כג"ר בר האומה ומושיעה.